

ЗАКОН ЗА ЈАВНО ЗДРАВЈЕ – Јуни 2009

Глава I Општи одредби

Предмет на законот

Член 1

Со овој закон се уредуваат основните функции и задачи на јавното здравје, системот на јавно здравје, јавно здравствени вонредни околности и финансирањето на јавното здравје.

Цел на законот

Член 2

Целта на овој закон е:

- а) да се зачувува и унапреди здравјето на населението;
- б) да се овозможи имплементација на Меѓународниот здравствен правилник од 2005 година;
- в) да се уредат специфични прашања од јавното здравје кои не се или не се соодветно уредени со постојното законодавство.

[Овој член ќе биде доработен од Министерството]

Дефиниции

Член 3

Одредени поими употребени во овој закон го имаат следното значење:

1. „Јавно здравје,, е ученост и умешност при превенирање на болести, продолжување на животниот век и промовирање на здравје преку организирано дејствување на заедницата. Јавното здравје го анализира и следи здравствениот статус на населението, и се обидува да го унапреди здравствениот статус со влијаење врз познатите детерминанти на здравјето (уште познати како фактори на ризик) како што се еколошки и микробиолошки причинители, животниот стил и социо- економските фактори.
2. „Основните функции на јавното здравје,, се група на суштински активности кои ги третираат детерминантите на здравје, го чуваат здравјето на населението, и лекуваат болести од јавно- здравствено значење. Тие превенираат и управуваат со главните причинители на болести со употреба на ефективни технички, законодавни, административни интервенции и превенирачко делување, како и интервенции кои го менуваат однесувањето, а со тоа обезбедуваат пристап за меѓу- ресорно делување на здравјето.
3. „Јавно здравствена вонредна околност ,, е појава на иманентна закана од ситуација која може да предизвика широко распространет морталитет или сериозен морбидитет од природни катастрофи, причинители на

зарази, биолошки токсини или хемиски или нуклеарни закани.

4. „Јавно- здравствена вонредна и /или итна околност од меѓународно значење,, е вонреден настан кој може да претставува јавно- здравствен ризик за други држави преку меѓународно ширење на болест, и кој потенцијално бара координирана меѓународна реакција
5. „Епидемија на заразна болест “е појава во заедницата или регионот на случаи на болест, специфично здравствено однесување или други појави поврзани со здравјето кои јасно ја надминуваат вообичаената очекувана граница.
6. “Превенција”: дејствување со кое се превенира појавата на болест. Дејствувањето е насочено кон искоренување, елиминирање или минимизирање на ефектот од болеста и онеспособување.
7. “Унапредување на здравјето” е степенот до кој поединец или група се способни да ги реализираат стремежите и да ги задоволат потребите, да ја менуваат или да се справуваат со средината. Здравјето е извор на секојдневниот живот, не целта на живеењето. Тоа е позитивен концепт кој ги потенцира социјалните и личните адути како и физичките можности.
8. “Заразна болест” е болест која како резултат на специфичен инфективен причинител или негов токсичен производ се појавува преку пренесување на тој причинител или неговите производи од заразено лице, животно, или резервоар на подложен домаќин или директно или индиректно преку посреден растителен или животински домаќин, вектор или нежива средина.
9. “Референтна лабораторија” е лабораторија која врши контрола врз квалитетот на услугите на други лаборатории.
10. „Национален годишен програм за јавно здравје,, е стандарден пакет на услуги кои ги обезбедуваат Иститутот за јавне здравје на Република Македонија и Центрите за јавно здравје на нивните клиенти и на целото население.

Начела

Член 4

Јавното здравје се заснова на следните начела:

1. одговорност за здравјето на населението и водечката улога на државата во зачувување и унапредување на здравјето на населението,
2. сеопфатност на мерки и активности насочени кон целото население и кон социо- економските детерминанти на здравјето и најзначајните фактори на ризик,
3. мултидисциплинарна основа и меѓусекторска соработка
4. сеопфатност во собирањето на податоци преку квантитативни и

- квалитативни методи
5. и партнерство со населението.

Сооднос со други закони

Член 5

Покрај одредбите на овој закон се применуваат и одредбите на законите со кои се уредуваат заштитата од заразни болести, безбедноста на храната, безбедноста на здравјето при работа, заштитата на животната средина, како и други прашања од интерес за јавното здравје (посебни закони).

Глава II

Функции и задачи на јавното здравје

Основни функции на јавното здравје

Член 6

Основни функции на јавното здравје се:

1. Следење и проценка на здравјето и добросостојбата/ благосостојбата на населението,
2. Идентификување, предвидување, испитување и ублажување на здравствените проблеми и здравствените опасности во заедницата,
3. Заштита на здравјето: техничка проценка на потребите и активностите кои се потребни за да се обезбеди заштита на здравјето,
4. Превенирање на болести преку мерки на примарна и секундарна превенција,
5. Унапредување на здравје и здравствена едукација,
6. Развој и спроведување на закони и прописи кои го чуваат здравјето и обезбедуваат безбедност,
7. Обезбедување на компетентна мултидисциплинарна јавно- здравствена работна сила,
8. Отпочнување, поддршка и спроведување на истражувања за здравјето,
9. Отпочнување, развој и планирање на политики на јавно- здравствени политики,
10. Подготовка и управување со вонредни околности во јавно здравје, вклучително и превенција, реакција и ублажување на последиците, и
11. Обезбедување на меѓу- ресорско партнерство и учество на заедницата за унапредување на здравјето и намалување на нееднаквостите.

Овие основни јавно- здравствени функции ја опишуваат рамката во која се спроведуваат сите јавно- здравствени активности од сите надлежни органи, институции и други правни лица при што Министерството за здравство има водечка улога.

Задачи на јавното здравје

Член 7

Република Македонија е одговорна за јавното здравје преку следниве задачи:

1. Обезбедување политика и стратегија за јавно здравје);
2. Следење на здравствената состојба на населението и идентификација на здравствените проблеми во заедницата ;
3. Планирање, поставување приоритети, донесување посебни програми за јавно здравје, како и прописи за оваа област ;
4. Имплементација на даночни, економски и други политики кои стимулираат здрав животен стил;
5. Обезбедување услови за здравствена едукација и поттикнување на населението да се грижи за сопственото здравје :
6. Обезбедување на систем за брзо реагирање во вонредни ситуации како на пример епидемии, физички и хемиски несреќи, како и природни катастрофи ,
7. Создавање на интегриран и единствен здравствен информатички систем ,
8. Поддршка за заедниците и создавање на меѓу- ресорна соработка во решавањето на здравствените проблеми ,
9. Евалуација на ефективноста, квалитетот, достапноста и ефикасноста на службите на здравствена заштита и програмите ориентирани кон поединците и популацијата;
10. Зајакнување на законите и прописите кои го штитат здравјето и обезбедуваат безбедност и сигурност за населението ,
11. Обезбедување на компетентност кај човечките ресурси на јавно здравје преку обука и континуирано образование ,
12. Истражување нови пристапи и иновации во мерките за решавање на здравствените проблеми на населението.
13. Создавање услови за рационална и стандардизирана мрежа на Центри на јавно здравје.

Глава III

Надлежни субјекти за спроведување на законот

Надлежни министерства

Член 8

Реализација/ спроведувањето на задачите од член 7 на овој закон се врши од страна на Министерството за здравство во координација и соработка и со другите министерства и институции, каде што е потребна интерсекторска соработка.

Институт за јавно здравје на Република Македонија

Член 9

Институт за јавно здравје на Република Македонија (во натамошниот текст: Институт) ги врши следните работи:

1. дава стручна помош на Министерството за здравство во

- изготвувањето на среднорочни и долгорочни планови за јавно здравје, вклучително и развој и координација и на меѓу-ресорно ниво на годишните општи програми за јавно здравје и специфичните повремени програми за јавно здравје кои треба да се договорат со Министерството за здравство, и нивните буџети. Овие програми се во областа на заштита на здравјето, унапредувањето на здравјето, скринингот на населението, следењето и контролата на заразните и незаразните болести на територијата на Република Македонија.
2. изготвува годишни национални извештаи за релевантните аспекти на здравјето на популацијата во согласност со Министерството за здравство;
 3. изготвува стандарди за дејноста, координира, информира и следи стручната работа на центрите за јавно здравје (во натамошниот текст: Центри);
 4. врши работи на референтна лабораторија на центрите за јавно здравје;
 5. подготвува и обезбедува програми за континуирано професионално усовршување во областа на јавното здравје на сопствениот персонал, на персоналот на Центрите, како и на другите целни групи, во соработка со Центрите и други образовни институции во Република Македонија;
 6. го следи спроведувањето и ги координира мерките на јавно здравје во случај на епидемии и други вонредни околности на територијата на Република Македонија, заедно со други министерства и организации во согласност со Законот за управување со кризи.
 7. учествува во меѓународната соработка во полето на јавното здравје, обезбедува податоци за здравјето до меѓународни организации согласно закон,;
 8. организира, имплементира и истражува во областа на јавното здравје;
 9. спроведува испитување на лекови;
 10. следи и врши проценка за ризиците од јонизирачко и нејонизирачко зрачење.
 11. му помага на Министерството за здравство и на другите надлежни министерства во вршењето на работите од член 6 од овој закон, и во согласност со надлежностите на Институтот ќе врши други задачи на барање на Министерството за здравство во областа на јавното здравје;
 12. Други работи определени со закон..

Работите од став 1 на овој член се вршат преку анализа, планирање и проценка, унапредување на здравјето и превенција на болести.

Предмет на опфатот ќе биде во научната и истражувачката дејност, експертската и консултативната, методолошката и наставна дејност во полето на јавното здравје, потоа процената на здравствениот ризик при влијание на факторите на животната средина и факторите на ризик поврзани со однесувањето и животниот стил, истражувањето во областа на јавното здравје, здравје на мајки и деца, заразни и незаразни болести и подготовка за вонредни околности.

Институтот поднесува годишен извештај за работењето до Владата на Република Македонија

Центри за јавно здравје

Член 10

Задачите на јавно здравје за подрачјето на една (Скопје) или повеќе општини се обезбедуваат и координираат од страна на Центрите.

Центри може да се основаат за подрачјето на група на општини со комбиниран број на жители од најмалку 80.000 и најмногу 300.000.

Одредбите од став 2 на овој член не се однесуваат на Центарот на градот Скопје кој ќе ги покрива општините на градот Скопје (урбани и рурални).

Член 11

Центрите за јавно здравје, за потребите на општините за чие подрачје се основани ги вршат следните задачи:

1. утврдување и изготвување среднорочни и долгорочни работни планови за имплементација на активностите на јавно здравје вклучително и унапредување на здравјето, скрининг на населението, следење и контрола на заразните и незаразните болести на територијата која ја опфаќа Центарот. Основата на годишните работни планови за секој Центар е годишната општа Програма за јавно здравја изготвена од Институтот.

2. изготвување на годишни извештаи за евалуација за здравјето на населението и предлагање мерки за надминување на јавно здравствените проблеми на територијата која ја опфаќа Центарот

3. прибирање, обработка и анализа на евиденции и збирки на податоци утврдени со закон

4. следење, анализа и евалуација на здравствено еколошките и санитарните услови со проценка на ризик, како и предлагање мерки за надминување на јавно здравствените проблеми

5. проучување и следење на хигиенските и другите услови во поглед на заштитата на воздухот, прехранбените продукти и предмети за општа употреба, водата за пиење, површинските води, отпадните води и цврстите отпадни материи и учествува во превентивниот санитарен надзор над изградбата на градежните и другите објекти.

6. следење на исхраната на населението како и заболувањата и состојбите кои се последица на несоодветната исхрана и предлагање мерки за нивно отстранување

7. микробиолошки и физио- хемиски лабораториски услуги, анализа и евалуација на лабораториските податоци и предлагање мерки за надминување на јавно здравствените проблеми

8. следење, анализа, евалуација и спроведување на мерки за активна заштита на населението во услови на појава на заразни и други заболувања, епидемии и други вонредни состојби, вршење на активна и пасивна имунизација

9. дефинирање и спроведување на здравствена едукација за целни групи
10. спроведување на превентивни ДДД мерки од јавно здравствен интерес.
11. изготвување на оперативни планови за своето подрачје во рамките на Националната стратегија за заштита на населението во случај на вонредна околност
12. истражување во полето на јавното здравје
13. спроведување на јавно здравствени активности на барање на Министерството за здравство

Работите од став 1 од овој член се спроведуваат со помош на анализа, планирање и евалуација, потоа со унапредување на здравјето, контрола и превенција на болести (на конкретни заразни и незаразни болести вклучително и подготвеност за вонредни околности), здравје под влијание на животната средина и микробиологија и физиохемиска анализа.

Освен работите од став 1 на овој член, Центарот врз основа на одобрение од Министерството за здравство, може да врши определени специјализирани активности во областите споменати во став 2.

Во случајот од став 2 на овој член, Центарот за јавно здравје е водечка институција на другите центри за тие специјализирани активности.

Центрите поднесуваат годишен извештај за работењето до Владата на Република Македонија

Национална годишна програма за јавно здравје

Член 12

Освен работите од член 9 и 11, Институтот и Центрите се надлежни и за имплементација на Националната годишна програма за јавно здравје (во натамошниот текст: програма).

Програмата од став 1 на овој член, на предлог на Министерството за здравство ја донесува Владата на Република Македонија.

Програмата за јавно здравје од став 1 од овој член ќе содржи поглавје за капитални инвестиции во Институтот и центрите врз основа на долгорочен план за капитални инвестиции одобрен од Министерството за здравство

Владата на Република Македонија, на предлог на Министерството за здравство може да донесе и одделни посебни програми за јавно здравје.

Член 13

Обезбедување на квалитет

Активностите во обезбедување на квалитет во Институтот и Центрите ќе се состојат од изготвување и почитување на усогласени професионални стандарди и упатства, континуиран професионален развој на персоналот, акредитација на

лабораториите и ревизија од колеги.

Институтот и Центрите самите се одговорни за обезбедување на квалитет на услугите кои ги даваат согласно взаемно изготвени упатства. Во нивните годишни извештаи тие ќе ги опишат нивните напори и резултати во ова поле за минатата година и нивните заложби за следната година. Институтот ќе ги надгледува активностите на центрите согласно заеднички изготвен протокол.

Институтот ќе обезбедува референтни лабораториски услуги за лабораториите на центрите според заеднички договорен распоред.

Институтот и центрите ќе овозможат доволно можности за заеднички професионален развој за нивниот технички и академски персонал за да се одржи потребното ниво на експертиза. Институтот, по потреба ќе помага во образовните активности на центрите.

Лабораториите во Институтот и Центрите мора да се акредитирани согласно Законот за акредитација.

Член 14

При одговор на јавно здравствени потреби и итности, Институтот и Центрите обезбедуваат техничка и стручна помош на државните санитарни и здравствени инспектори и на Дирекцијата за храна, доставуваат податоци и информации до Државниот санитарен и здравствен инспекторат и Дирекцијата за храна, потребни за наредување на мерки од страна на Државниот санитарен и здравствен инспекторат и Дирекцијата за храна, на правните и физички лица, согласно овај или друг закон.

За спроведување на одредени мерки утврдени со овај или друг закон, може да се формираат тимови составени од претставници на Институтот и Центрите, како и Државниот санитарен и здравствен инспекторат и Дирекцијата за храна.

Координација и соработка

Глава IV

Систем на јавно здравје

Член 15

Системот на јавното здравје кој обезбедува услови за зачувување и унапредување на здравјето на населението го чинат граѓани, семејства, работодавци и вработени, образовни и други институции, хуманитарни, религиозни, спортски и други организации, здруженија, установи за јавно здравје и здравствена заштита, фондови за здравствено осигурување, како и органите на единиците на локалната самоуправа и Владата на Република Македонија, и други државни и недржавни организации и институции.

Партнерите од став 1 од овој член се одговорни за учествување во спроведувањето на основните функции на јавното здравје од член 6 од овој закон.

Обезбедувањето и имплементацијата на јавно здравствените функции во земјата се право и одговорност на Република Македонија, Министерството за здравство, Институтот, Центрите, Државниот санитарен и здравствен инспекторат, Дирекцијата за храна, министерствата надлежни за образование, заштита на животната средина, социјална заштита, наука, спорт, култура, сообраќај, земјоделие, економија, труд и други органи и тела определени со овој и друг

закон.

Институтот и Центрите ја имаат водечката улога во системот на јавно здравје, како и во имплементацијата на основните функции на јавното здравје од член 6 од овој закон.

Надлежностите и задачите на другите учесници во системот на јавно здравје се определени со други закони и прописи.

Во спроведувањето на функциите на јавното здравје од член 6 од овој закон учествуваат граѓаните, семејствата, работодавци и вработени, образовни и други институции, хуманитарни, религиозни, спортски и други организации, здруженија, установи за јавно здравје и здравствена заштита, фондови за здравствено осигурување, општините, Владата на Република Македонија, и други институции, како и невладини организации.

Покрај Министерството за здравство и другите министерства кои ги вршат работите од областа на образованието, заштитата на животната средина, социјалната заштита, науката, спортот, културата, сообраќајот, земјоделието, економијата, трудот обезбедуваат спроведување на јавно- здравствените функции согласно овој и друг закон .

Член 16

Вршењето на работите од член 9 и член 11 од овој закон, Институтот за јавно здравје и центрите за јавно здравје го засноваат на принципите на:

1. јасно дефинирана цел на јавното здравје ,
2. постапки базирани на модерни, научно проверени начела и докази,
3. добро насочени интервенции со вклучување на неопходниот број на лица во согласност со јавно здравствените стандарди.
4. преземање на интервенции со најмало ограничување на правата и интересите на поединците во процесот на заштита на јавното здравје,
5. преземање на интервенции кои нема да ги дискриминираат поединците по основ на раса, етничка припадност, националност, религиозни верувања, пол, сексуална ориентација или статус на лице со посебни потреби,
6. почитување на личноста на секој поединец при преземање на интервенции.

Национален совет за координација на јавното здравје

Член 17

Владата на Република македонија формира Национален совет за јавно здравје, (во натамошниот текст: Национален совет) како советодавно тело, за прашања од областа на јавното здравје кои се однесуваат на надлежностите на две или повеќе министерства.

Националниот советот ги проучува прашањата и политиките во областа на јавното здравје, изготвува мислења, иницијативи и/или предлози до надлежните субјекти за спроведување на овој закон.

Националниот совет го сочинуваат ____ претставници од Министерствата за здравство, Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството за труд и социјална политика, Министерството за образование и наука, Министерството за земјоделство, Министерството за локална самоуправа, Институтот и независни експерти од област на јавното здравје, при тоа имајќи ја предвид правичната застапеност на сите граѓани во Република

Македонија.

Со Националниот советот раководи Министерот за здравство.
Мандатот на членовите на Националниот совет изнесува 5 години.
Националниот совет координативното тело од став 1 на овој член донесува деловник за работа.

Совети за јавно здравје

Член 18

Владата на Република Македонија формира совет за јавно здравје. (во натамошниот текст: совети) кои ќе ги советуваат Центрите и општините на подрачјето за кое се формирани, по нивно барање или по сопствена иницијатива, кои вклучуваат субјекти различни од Центрите.

Советот се состои од најмалку 7 члена, а најмногу 15 члена, од кои најмалку 3 члена се претставници на општините за чие подрачје е основан Центарот, а 2 члена се независни експерти од областа на јавното здравје

Членовите на Советот од редот на членовите избираат претседател.

Мандатот на членовите на Совет изнесува 5 години.

Совет донесуваат деловник за својата работа.

За подрачјето на градот Скопје се формира Совет за јавно здравје на град Скопје.

На составот и работењето на Советот од став 5 од овој член, соодветно се применуваат одредбите од став 1 до 5 од овој член.

Улогата на единиците на локалната самоуправа во остварување на јавното здравје

Член 19

Единиците на локалната самоуправа можат на своето подрачје да остваруваат дополнителни активности од интерес за јавното здравје, за што обезбедуваат финансиски средства од сопствени извори.

Единиците на локалната самоуправа, во рамките на меѓу- општинската соработка можат да формираат заедничко работно, тело, комисија, координативно или друго стручно тело заради размена на информации, искуства и координирање на соработката од интерес за јавното здравје за подрачјето на нивните општини, во согласност со закон.

Јавно здравствени вонредни околности

Глава V

Јавно здравствени вонредни околности предизвикани од епидемија на заразни болести

Член 20

Во случај на епидемија на заразни болести на подрачјето на еден или повеќе Центри, Центарот/ Центрите ќе го информираат Министерството за здравство и Институтот.

Ако постои ризик од епидемија која може да се шири надвор од границите на Република Македонија, Националната контактна точка ќе го информира Контактниот центар при Светската здравствена организација.

Министерството за здравство ќе одлучи дали епидемијата е јавно- здравствена вонредна околност која бара вклучување на Центарот за управување со кризи.

Во случај ако епидемијата не претставува јавно- здравствена вонредна околност, мерки за контрола на епидемијата ги презема Министерството за здравство и органите во негов состав.

Јавно здравствени настани од меѓународно значење Член 21

Во случај на сомнение за појава на јавно здравствени настани од меѓународно значење пропишани со Меѓународниот здравствен правилник Центрите ќе го информираат Министерството за здравство и Институтот.

Министерството за здравство ќе одлучи дали јавно здравствениот настан е од меѓународно значење, согласно инструментите за одлучување за проценка пропишани со Меѓународниот здравствен правилник.

Во случај на појава на јавно здравствени настани од меѓународно значење пропишани со Меѓународниот здравствен правилник, Националната контактна точка ќе го информира Контактниот центар при Светската здравствена организација според инструментот за пријавување на такви случаи пропишани со Меѓународниот здравствен правилник.

Јавно здравствени вонредни околности предизвикани од болести од неинфективна природа Член 22

Во случај на јавно здравствена вонредна околност предизвикани од болести од неинфективна природа, Центарот за управување со кризи ќе биде надлежен за контрола на вонредната околност според Законот за управување со кризи, во соработка со Министерството за здравство, Институтот и центрите.

Во случај на вонредна околност од јавно здравствен карактер со меѓународен ризик согласно Меѓународниот здравствен правилник, Институтот за јавно здравје го известува Контактниот центар при Светската здравствена организација во рок од 24 часа од извршената проценка.

Примена на Меѓународниот здравствен правилник Глава VI

Национална контактна точка Член 23

Национална контактна точка за примена на здравствените мерки од Меѓународниот здравствен правилник е Институтот.

Постапување во случај кога постои сомнеж за заразно заболување во авион Член 24

Капетанот на авион во меѓународен лет кој сака да слета на аеродромот, а знае или се сомнева дека еден или повеќе патници во авионот имаат знаци на заразно заболување кое може да го доведе во опасност јавното здравје, должен е да го информира контролорот на летање или операторот на аеродромот веднаш по дознавањето, а пред слетувањето.

Контролорот на летање е должен веднаш да го информира операторот на аеродромот, кој го информира одговорното лице на медицинскиот тим на аеродромот.

Одговорното лице на медицинскиот тим на аеродромот веднаш ги информира Државниот санитарен и здравствен инспекторат и Институтот за јавно здравје на Република Македонија.

Општа декларација на леталото и други информации Член 25

По барање на Државниот санитарен и здравствен инспекторат капетанот на авионот кој управува со меѓународниот лет е должен да го подготви и му го предаде здравствениот дел од Општата декларација на леталото изготвен согласно Меѓународниот здравствен правилник

Покрај здравствениот дел од став 1 на овој член Државниот санитарен и здравствен инспекторат може да побара од капетанот на авионот и дополнителни информации за здравствената ситуација на лицата во авионот

Точка на влез Член 26

Во случај на прием на известувањето од член 6.б. од овој закон или пак ако на друг начин се покрене сомнеж за потенцијална опасност по јавното здравје во авионот, Министерот за транспорт, по консултација со Министерот за здравство, треба да определат на кој аеродром(и) тој авион треба да слета согласно Меѓународниот здравствен правилник.

Министерот за транспорт по претходно мислење на Министерот за здравство го определува аеродромот кој ќе претставува точка на влез во случаите од член 24 од овој закон.

Аеродромот(ите) од став 1 на овој член е(се) должен(ни) да ги развие(-јат) капацитетите пропишани со Меѓународниот здравствен правилник.

Постапување на Државниот санитарен и здравствен инспекторат

Член 27

Во случајот од член 24 од овој закон, Државниот санитарен и здравствен инспекторат наредува список на мерки што треба да се преземат по слетувањето на авионот на аеродромот.

Ако постои директна закана од епидемија на заразна болест, Државниот санитарен и здравствен инспекторат ги определува мерките што треба да се преземат во поглед на пропуштањето на екипажот и патниците од авионот.

Во случаите од став 1 и 2 на овој член, капетанот на авионот е должен да обезбеди по пристигањето, никој да не влезе или излезе од авионот и/или да се утоварува и истоварува стока додека не се добие дозвола за тоа од Државниот санитарен и здравствен инспекторат.

Капетанот на авионот по потреба, доставува листа со имиња, адреси, пол, возраст и дестинација на патниците до Државниот санитарен и здравствен инспекторат, п на

Член 28

Државниот санитарен и здравствен инспекторат може да нареди на операторот на аеродромот да

- а) им даде информации на патниците да преземат мерки за спречување на инфекцијата или контаминација на багажот;
- б) им помогне на Институтот или на Државниот санитарен и здравствен инспекторат со истрагата на појдовни или дојдовни патници и присуството на заразна болест со ризик на сериозна опасност по јавното здравје;
- в) спроведе техничко- хигиенски мерки за спречување на контаминација, ако веќе постои востановен ризик на контаминација; и
- г) затвори згради или локации или делови од згради или локации, заради контрола на контаминацијата.

Член 29

Државниот санитарен и здравствен инспекторат може да му нареди на операторот на леталото:

- а) да им даде информации на патниците за да преземат мерки за спречување на инфекцијата или контаминацијата на багажот;
- б) да спроведе техничко- хигиенски мерки на леталото и неговиот товар за спречување на контаминација, ако веќе постои констатиран ризик на контаминација;
- в) да го провери леталото и товарот за присуство на контаминација;
- г) да го дезинфицира летало и товарот за контрола на контаминацијата, вклучувајќи и уништување на вектори.

Патни гранични премини

Член 30

Аспектите на Меѓународниот здравствен правилник кои се однесуваат на

назначените патни гранични премини ќе се уредат со Законот за заштита на населението од заразни болести

Активна и пасивна имунизација и профилакса

Член 31

Активна или пасивна имунизација на лица или употребата на профилакса за да се добие меѓународно важечки сертификат како што е наведено во Меѓународниот здравствен правилник ќе биде обезбедена според одредбите на Законот за заштита на населението од заразни болести.

Формата и содржината на сертификатите од став 1 на овој член е пропишана со Меѓународниот здравствен правилник.

Министерот за здравство ќе назначи институции кои може да спроведат имунизација против жолта треска како и други типови на имунизација кои се користат само за специфични целни групи.

Трошоци на операторите на аеродромите

Член 32

Операторите на аеродромите како и од операторите на летала ги покриваат трошоците за спроведување на мерките од овој закон и Меѓународниот здравствен правилник.

Член 33

Министерот за здравство ќе го објави Меѓународниот здравствен правилник.

Посебни одредби

Глава VII

Национален комитет за синцирот на храна и анимално здравје

Член 34

Владата на Република Македонија формира Национален комитет за синцирот на храна и анимално здравје (во натамошниот текст: Национален комитет), како координативно тело за прашањата од областа на безбедноста на храната кои се однесуваат на надлежностите на две или повеќе министерства, а со цел да обезбеди поефективен и посеопфатен приод кон синцирот на храна, непречено функционирање на внатрешниот пазар и увозот и извозот на храна и комуникација со Европската Комисија за активностите во областа на безбедност на храната.

Нацлниот комитет го сочинуваат директорите на Дирекција за храна, Управата за ветеринарство, Фитосанитарната управа, Управата за семе и саден материјал и Државниот инспекторат за земјоделство, како и по еден претставник од Министерството за здравство, Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство, Министерството за финансии, Министерството за економија, Министерството за животна средина и просторно планирање, Министерството

за локална самоуправа, Институтот за јавно здравје и Ветеринарен факултет. Со Националниот комитет претседаваат директорот на Дирекцијата за храна, односно директорот на Управата за ветеринарство, кои се менуваат наизменично на секои 6 месеци.

Стручно административните работи на Националниот комитет ги врши Дирекцијата за храна и Управата за ветеринарство.

Националниот комитет донесува деловник за својата работа.

Националниот комитет ќе ја информира Владата на Република Македонија за својата работа најмалку еднаш месечно.

Член 35

[Одговорноста за управувањето со ризиците на храната е текст кој дополнително ќе се достави од Дирекцијата за храна.]

Член 36

Претприемач кој не е доктор по медицина и кој врши активности со кои пенетрира во кожата на своите клиенти треба да поседува дозвола од Министерството за здравство.

Активностите од став 1 на овој член вклучуваат тетовирање, пирсинг, трајна шминка и акупунктура.

Член 37

Правно или физичко лице што може да врши дејности поврзани со активности поврзани со кожата како што се тетовирање, пирсинг, трајна шминка и акупунктура само ако има простор, опрема, стручен кадар .

Забрането е правење на тетоважа или пирсинг, освен на уво, на лица помлади од 16 години.

За лицата постари од 16, а помлади од 18 години можат да се прават тетоважи на главата, вратот, зглобовите или рацете, пирсинг на гениталиите (кај машки и женски) и пирсинг на брадавици (само кај женски) само со писмена согласност и на родителот, односно старателот.

Лицата на кои им се нанесува тетоважа или пирсинг задолжително претходно се информираат за можните последици.

Тетоважите, пирсингот, трајната шминка и акупунктурата можат да се вршат само во простор пропишан од Министерот за здравство.

Поблиските услови во однос на просторот, опремата и стручниот кадар ги пропишува Министерот за здравство.

Член 38

Министерот за здравство оценува дали се исполнети условите од член 37 овој закон и донесува решение за дозвола за почнување со работа.

Дозволата за почнување со работа од став 1 на овој член може да се одземе доколку настанат промени поради кои битно се отстапува од условите предвидени во членот 37 овој закон.

Давање информации за здравствените ефекти од козметичките услуги
Член 39

Министерството за здравство може, со подзаконски акти да бара од немедицинските даватели на козметички услуги кои не пенетрираат во кожата на клиентите а може да имаат здравствен ризик по здравјето на клиентите, да понудат информации до клиентите за здравствените ефекти од нивните услуги. Подзаконските акти од став 1 од овој член може во детали да:

- а. Ги конкретизираат информациите кои ќе се понудат
- б. Побараат информациите да се дадат во определена форма;
- в. Го конкретизираат начинот на кој информациите ќе се понудат или претстават.

Финансирање на дејноста на јавно здравје
Глава 8

Извори на средства
Член 40

Извори на средства за финансирање на дејноста на јавно здравје се обезбедуваат од :

- Буџетот на Република Македонија;
- Сопствени извори на приходи;
- Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија под услови утврдени со овој закон;
- донации; и
- други извори на приходи утврдени со друг закон.

Средства од Буџетот на Република Македонија
Член 41

Средствата за финансирање на дејноста на јавно здравје се обезбедуваат од д Буџетот на Република Македонија, на начин и постапка утврдени со Законот за буџетите на Република Македонија и Законот за извршување на Буџетот на Република Македонија.

Распределба на средствата од Буџетот на Република Македонија
Член 42

Министерството за здравство за финансирање на дејностите на Институтот донесува финансиски план и годишна пресметка. Финансирањето на дејностите на Институтот и Центрите, се врши врз основа на финансиски план и програма и годишна пресметката донесени од Министерството за здравство. Институтот и Центрите ќе ги финансираат нивните активности согласно Националната годишна програма за јавно здравје од член 12 од овој закон, според формула за распределба на средствата изготвена од Министерот за здравство. Финансирањето по глава според бројот на жители на нивната територија ќе биде важен елемент од оваа формула.

Финансискиот план од ставовите 1 и 2 од овој член ќе содржи поглавје за капитални инвестиции врз основа на долгорочен план за капитални инвестиции одобрен од Министерството за здравство.

**Контрола над наменското користење на средствата од Буџетот на
Република Македонија
Член 43**

Министерството го контролира наменското користење на средствата кои се распределуваат од Буџетот на Република Македонија..

**Задолжително осигурување
Член 44**

Институтот и Центрите се должни да склучат соодветно осигурување од одговорност од предизвикана штета, за што средствата обезбедува основачот од Буџетот на Република Македонија.

**Сопствени извори на приходи
Член 45**

Институтот може да остварува приходи од давање на услуги на физички и правни лица, доколку таквите услуги не може да се обезбедат од Центрите. Центрите може да остваруваат приходи од давање на услуги на физички и правни лица.

Цените на услугите од став 1 на овој член се утврдуваат со тарифник. Тарифникот од став 2 на овој член го носи Министерот за здравство.

**Средстав од Фондот за здравствено осигурување
Член 46**

Во случај кога Центрите даваат дијагностичко- лабораториски услуги на индивидуално осигурени пациенти врз основа на упат, трошоците на таквите услуги ги покрива Фондот за здравствено осигурување на Република Македонија.

**Приходи од донации
Член 47**

Донациите можат да бидат во финансиски средства и ствари. Донатори можат да бидат домашни и странски физички и правни лица. Намената и начинот на користење на донациите се регулираат со договор меѓу донаторот и Институтот, односно Центарот.

Надзор
Глава IX
Член 48

Надзор на спроведувањето на овој закон врши Министерството за здравство. Инспекциски надзор над спроведувањето на одредбите на овој закон врши Државниот санитарен и здравствен инспекторат согласно Законот за санитарната и здравствената инспекција.

Казнени одредби
Глава X
Член 49

Глоба во износ од _____ до _____ евра во денарска противвредност ќе му се изрече за прекршок на претприемач кој без дозвола врши активности од член 36 од овој закон..

Завршни одредби
Глава XI

Институт за здравје на мајки и деца
Член 50

Со денот на влегување во сила на овој закон се укинува Институтот за здравје на мајки и деца.

Вработените, недвижниот и подвижниот имот, и другите средства на Институтот за здравје на мајки и деца ги презема Институтот.

Член 51

Со денот на влегување во сила престануваат да важат член 117 став 2 и ???оd Законот за здравствена заштита.

Влегување во сила
Член 52

Овој закон влегува во сила осмиот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија,,